BERGEN KOMMUNE

BYRÅDET

Byrådssak /26 **Saksframstilling**

Vår referanse: 2022/56523-111

Årstad, Gnr. 159 Bnr. 28 mfl., Detaljreguleringsplan for sykkelkryssing av E39 Fjøsangerveien, Arealplan-ID 61930000, Sluttbehandling

Hva saken gjelder:
Statens vegvesen har utarbeidet forslag til reguleringsplan for sykkelkryssing av E39 Fjøsangerveien i Årstad bydel. Planforslaget er utarbeidet for Miljøløftet i samarbeid med Bergen kommune og Vestland fylkeskommune. Reguleringsplanforslaget legges nå frem for politisk sluttbehandling.

Planområdet omfatter strekningen mellom Fabrikkgaten i sør til Solheimsgaten i nord. Planområdet ligger sentralt i Bergensdalen med nærhet til viktige bolig- arbeids- og kollektivområder.

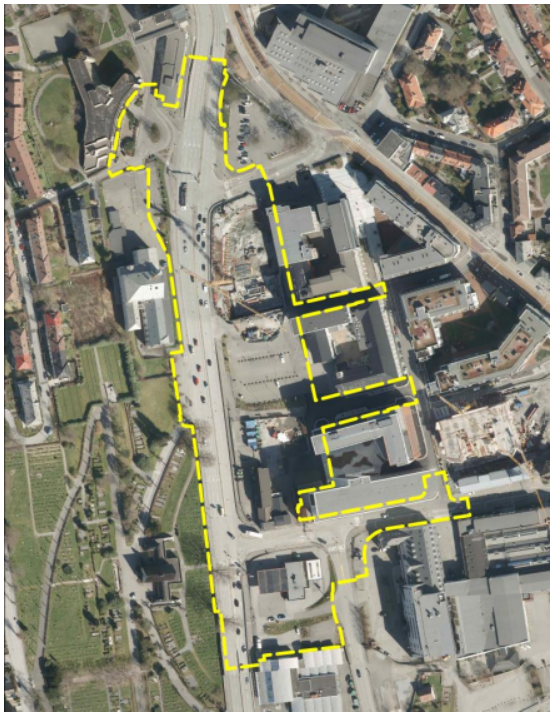

Figur 1: Oversikt over planområdet.

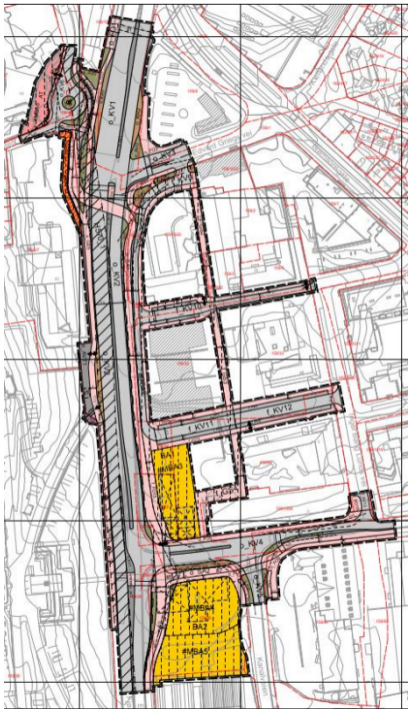

Figur 2: Utsnitt av reguleringsplankart

Strekningen er en del av E39 sykkelstamvei Bergen, der sykkelkryssing av Fjøsangerveien utgjør delstrekning 5B (Fjøsangerveien/Solheimsgaten–Fabrikkgaten). Strekningen er prioritert i Miljøløftets handlingsprogram 2027-2029 og i Sykkelstrategi for Bergen 2020–2030.

Hovedformålet med planarbeidet er å sikre areal for etablering av et sammenhengende, trafikksikkert og attraktivt tilbud for gående og syklende. Planen skal bidra til å redusere

barrierevirkningen av E39 Fjøsangerveien og legge til rette for bedre forbindelser mellom områdene på hver side av veien. Planforslaget omfatter også areal som er nødvendig for gjennomføring av tiltaket.

Det har vært gjennomført omfattende medvirkning i planprosessen, med dialog og møter med grunneiere, næringsaktører, naboer, offentlige myndigheter og andre berørte interesser.

Bakgrunn:
Planlegging av sykkelkryssing over E39 Fjøsangerveien har pågått over lang tid. Planarbeidet ble første gang startet opp i 2004. I 2014 fremmet Bergen kommune et reguleringsplanforslag med kryssing av Fjøsangerveien i kulvert. Forslaget ble ikke videreført etter at det ble reist spørsmål knyttet til både den tekniske gjennomførbarheten og den valgte løsningen. I 2015 overtok Statens vegvesen ansvaret for det videre planarbeidet.

Som del av det videre arbeidet ble flere alternative kryssingsløsninger utredet. Byrådet vedtok den 3.10.2019, i sak 1271/19, ny oppstart av planarbeidet med utgangspunkt i alternativ V3, som innebar kryssing av Fjøsangerveien i plan sør for Fabrikkgaten. Senere analyser viste at alternativ V4, med kryssing ved Edvard Griegs vei, ga bedre kobling til viktige målpunkt og sykkelnett, samt færre konflikter med omkringliggende arealbruk. På denne bakgrunn vedtok byrådet den 21.06.2022, i sak 1194/22, ny oppstart av planarbeidet med alternativ V4 som grunnlag for den videre planleggingen. Det er dette planforslaget som nå legges fram for politisk sluttbehandling.

Beskrivelse av planforslaget:
Planforslaget legger til rette for om lag 400 meter toveis sykkelvei med fortau langs østsiden av E39 Fjøsangerveien, med signalregulert kryssing av E39 ved Edvard Griegs vei. Sykkelveien etableres i forlengelsen av eksisterende sykkelstamvei langs Fjøsangerveien i sør og kobles til dagens sykkeltilbud i Solheimsgaten i nord. I Kanalveien kobles løsningen til regulert sykkelanlegg i gjeldende reguleringsplan for Bybanen. Sykkelstamveien har en bredde på 4,5 meter, med fortau på minimum 2,5 meter og skulder på 0,25 meter på hver side.

Planforslaget innebærer en omfordeling av eksisterende samferdselsareal for å bedre fremkommelighet, tilgjengelighet og trafikksikkerhet for gående og syklende. Mellom Fabrikkgaten og Edvard Griegs vei vil tilbudet til gående bestå av fortau langs Fjøsangerveien, interne gangforbindelser i Kronstadparken og fortau langs bebyggelsen.

Fjøsangerveien er en del av hovedinnfartsåren til Bergen fra sør og har høy trafikkbelastning med om lag 39 000 kjøretøy per døgn, hvorav rundt ni prosent er tunge kjøretøy. Veien er definert som ulykkesstrekning og utgjør i dag en betydelig barriere for gående og syklende med begrensede krysningsmuligheter. Planforslagets nye signalregulerte kryssing etableres med ekstra bredde på 6–7 meter og skal gi økt kapasitet og bedre fremkommelighet, samtidig som tydelig separering mellom trafikantgruppene bidrar til økt trafikksikkerhet og trygghet.

Planforslaget innebærer også ombygging av tre signalregulerte kryss. Den største ombyggingen skjer i krysset mellom Fjøsangerveien og Fabrikkgaten, hvor krysset utvides for å gi plass til forbedrede gangfelt, trafikkøyer og tilpasninger til sykkelanlegget. Trafikk- og signalanalysene viser at tiltakene kan gjennomføres uten vesentlige konsekvenser for trafikkavviklingen på E39. Kapasitetsberegningene viser akseptabel belastningsgrad og forsinkelse både i kryssene langs Fjøsangerveien og i tilgrensende veinett. Signalreguleringen er utformet slik at fremkommeligheten på E39 i hovedsak opprettholdes, samtidig som løsningen gir mulighet for økt prioritering av gående og syklende dersom trafikkmønsteret endres i framtiden.

Figur 3: Illustrasjon av tiltaket, Norconsult 26.05.2026.

Planforslaget medfører endringer som har konsekvenser for tilstøtende private eiendommer og næringsliv. Det er nødvendig med både permanent og midlertidig erverv av grunn for gjennomføring av reguleringsplanen. Det har vært dialog mellom forslagsstiller og berørte parter under og etter høringsperioden.

Kronstadparken:
Langs Kronstadparken erverves en smal stripe langs flere eiendommer for fremføring av sykkelveien. Det reguleres også midlertidige anleggsområder for gjennomføring av tiltaket.

Planforslaget medfører endringer i trafikkmønsteret internt i Kronstadparken. Hovedinnkjøring til området skal skje fra Edvard Griegs vei i nord, mens eksisterende avkjørsel til Fabrikkgaten stenges. Som følge av at Fabrikkgaten øst for Kanalveien blir enveiskjørt, må utkjøring fra området skje via Bjørnsons gate.

Utbygging i byggetrinn:
Reguleringsplanen legger til rette for gjennomføring i to byggetrinn. Byggetrinn 1 er den statlige delen av prosjektet, herunder sykkelanlegget langs og over E39 Fjøsangerveien samt nødvendige tilpasninger til Fabrikkgaten. Byggetrinn 2 omfatter den resterende delen av tiltaket i Fabrikkgaten (o_SA2 m.m).

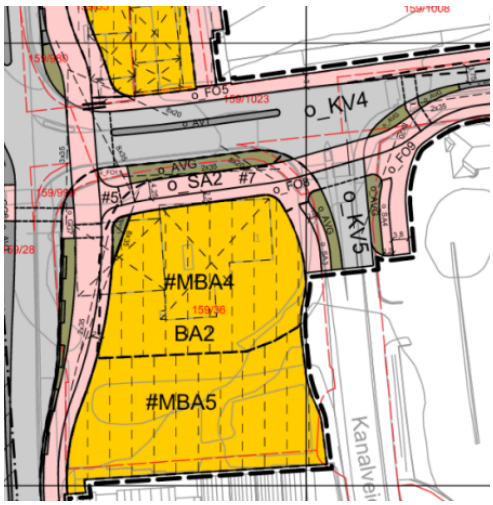

Figur 4: Utsnitt av planforslag ved Kanalveien

For eiendommen Kanalveien 1 (gnr./bnr. 159/36), hvor det i dag drives bensinstasjon, forutsetter den fullt utbygde regulerte løsningen at eksisterende bebyggelse fjernes. Byggetrinn 1 kan gjennomføres uten at bensinstasjonsbygningen må rives. Først ved gjennomføring av byggetrinn 2 er det nødvendig å disponere hele arealet som inngår i den regulerte løsningen. Inntil byggetrinn 2 eventuelt realiseres, kan grunneier disponere de delene av eiendommen

som er regulert til offentlig formål, men som ikke inngår i første byggetrinn. Reguleringsplanen gir dermed mulighet for å gjennomføre sykkelstamveien og hoveddelen av sykkeltiltaket uten at dagens bensinstasjonsvirksomhet må avvikles.

Snusløyfe i Solheimsgaten:
Planforslaget innebærer at eksisterende snuplass i Solheimsgaten flyttes vestover for å gi bedre plass til sykkelveien forbi bussholdeplassen langs Fjøsangerveien, større venteareal for kollektivreisende og et bredere fortau langs sykkelvegen. Snuplassen beholder i hovedsak dagens geometri og radius, men forskyves nærmere Solheim Omsorg Pluss. Virksomheten har stilt seg positiv til denne løsningen.

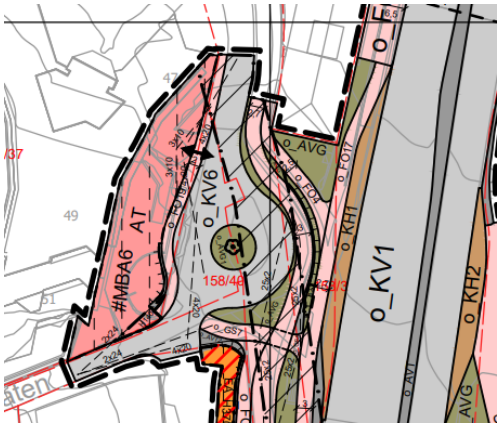

Figur 5: Utsnitt av snusløyfe i Solheimsgaten.

Mellom sykkelveien og bussholdeplassen etableres en lav mur med gjerde på toppen. Den foreslåtte løsningen gir bedre arealutnyttelse og tydeligere separering mellom gående, syklende og kollektivreisende. Dette vurderes å gi et mer lesbart trafikkbilde og redusere konflikter mellom de ulike trafikantgruppene.

Planprosess:
Planforslaget var på offentlig ettersyn i perioden 23.08.2025–07.10.2025. Det kom inn 8 private merknader og 14 høringsuttalelser. Hovedtemaene i høringen var behovet for en trygg kryssing av Fjøsangerveien, forslag om planskilt kryssing, konsekvenser for berørte eiendommer og rigg- og anleggsområder, samt utforming av snusløsningen i Solheimsgaten.

Som følge av innkomne merknader ble planforslaget justert, særlig knyttet til utforming av snusløyfen i Solheimsgaten. De foreslåtte endringene ble sendt på begrenset høring våren 2026, og det kom deretter inn ytterligere tre merknader. Endringene som er foretatt etter offentlig ettersyn og begrenset høring fremgår av merknads- og endringsskjema datert 26.05.2026, se vedlegg 5. Planmaterialet er oppdatert i tråd med justeringene. De viktigste justeringene er:

- Justering av snusløyfen i Solheimsgaten
- Justerte arealformål på BKK-tomten som medfører redusert permanent og midlertidig arealbeslag.
- Endret arealformål ved avkjørsel til Solheim gravplass og innarbeiding av ensrettet avkjørselspil.
- Justeringer av midlertidige rigg- og anleggsområder.

I forbindelse med vedtak om offentlig ettersyn den 26.06.2025, i sak 1160/25, vedtok byrådet i punkt e og f nærmere vurderinger av rigg- og anleggsområder, samt utvidet dialog med berørte grunneiere og næringsaktører. Statens vegvesen har fulgt opp dette gjennom egne møter med blant annet Bara Eiendom, Certas Energy og BKK. Som følge av dialogen er plankart og bestemmelser justert flere steder, herunder ved reduksjon av arealbeslag på BKK-eiendommen, tydeliggjøring av byggetrinn og midlertidige anleggsområder ved Esso-tomten, samt tilpasninger knyttet til Kronstadparken.

Det er utarbeidet et notat som redegjør for lokalisering, utforming og bruk av rigg- og anleggsområdene, dialogen med berørte grunneiere og næringsaktører, samt de endringene som er innarbeidet i det reviderte planforslaget, se vedlegg 26.

Statens vegvesen vurderer at det ikke er regulert mer areal til midlertidige rigg- og anleggsformål enn det som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet på en forsvarlig måte. Det er videre utarbeidet en avtale om betinget makeskifte med Bara Eiendom som skal tre i kraft ved vedtatt plan. Avtalen kommer i tillegg til endringene i planforslaget og skal bidra til forutsigbarhet med hensyn til både fremdrift og gjennomføring av de ulike tiltakene.

Fagetatens vurdering og anbefaling:
Plan- og bygningsetatens vurdering av planframlegget er nærmere redegjort for i fagnotat datert 25.06.2026, se vedlegg 1.

Etter fagetatens vurdering vil planforslaget gi en vesentlig forbedring av forholdene for myke trafikanter. Det nye krysningspunktet over Fjøsangerveien vil styrke sammenhengen i sykkelveinettet, gi en mer tilgjengelig forbindelse på tvers av E39 og bidra til bedre fremkommelighet og trafikksikkerhet. Fagetaten vurderer videre at oppgraderinger av holdeplasser, fortau og tilgrensende gangsystemer vil gi positive virkninger for både kollektivtrafikken og nærmiljøet. Samlet sett vurderer fagetaten at planen er i tråd med kommunens mål om bærekraftig mobilitet, bedre folkehelse og økt tilgjengelighet.

Plan- og bygningsetaten anbefaler at den nor/sør-gående internveien i Kronstadparken reguleres til offentlig gangvei i stedet for felles gang- og sykkelvei. Bakgrunnen er et ønske om å øke trafikksikkerheten i krysnings- og påkoblingspunkter til øvrig infrastruktur, samt å prioritere gående i de delene av området hvor sykkelstamveien ikke skal gå. Statens vegvesen ønsker imidlertid ikke å gjøre endringer i Kronstadparken som ikke er nødvendige for etablering av sykkelstamveien, og har kun inkludert internveien i planforslaget for å sikre at den kan benyttes som midlertidig gang- og sykkelvei i anleggsfasen. Fagetaten mener den nye sykkelstamveien reduserer behovet for et parallelt sykkeltilbud gjennom Kronstadparken. Ved regulering til gangvei, vil det fortsatt være mulig å sykle der, men utformingen vil i større grad prioritere gående og legge til rette for opphold gjennom lavere sykkelhastigheter.

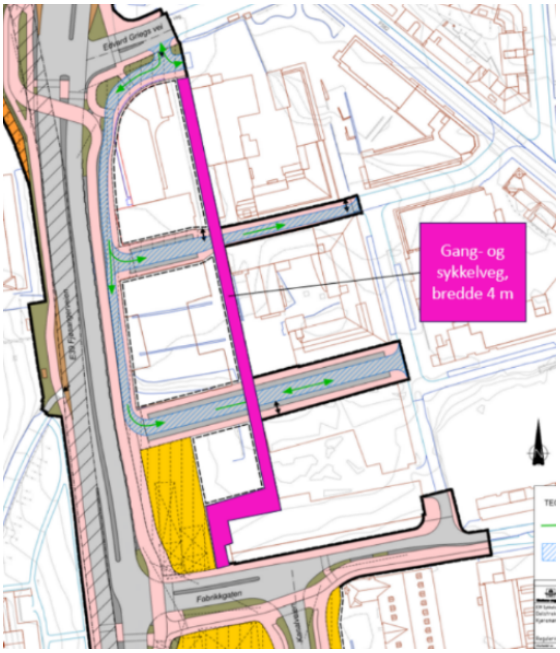

Figur 4: Internvei i Kronstadparken som foreslås regulert til offentlig gangvei vist med rosa.

Fagetaten peker videre på at internveien utgjør en sentral gangakse i et viktig byutviklingsområde, og mener at den bør reguleres som offentlig gangvei fordi den kan få stor verdi som forbindelse for allmennheten. Det fremheves også at dette er den eneste gaten i Kronstadparken som ikke er preget av biltrafikk eller varelevering.

Konklusjon:
Plan- og bygningsetaten støtter hovedformålet og de overordnede løsningene i planforslaget. Samtidig anbefaler etaten at den nord/sør-gående internveien i Kronstadparken reguleres til offentlig gangvei ved at arealformålene f_GS2 – f_GS4 endres til o_GG9 – o_GG11. Med denne justeringen vurderes detaljreguleringsplan som tilfredsstillende, og anbefales vedtatt.

Anbefalt vedtak:
1. I medhold av plan- og bygningsloven §§ 12-12, jf. 12-11, vedtas følgende forslag til detaljregulering:

a. Årstad. Gnr. 159, bnr. 28 m.fl., Sykkelkryssing av Fjøsangerveien, arealplan-ID 61930000 vist på plankart, sist datert 26.05.2026.
b. Tilhørende reguleringsbestemmelser, sist datert 26.05.2026.

2. Med følgende endringer i plankart:
    a. Arealformål f_GS2 – f_GS4 endres til o_GG9 – o_GG11.

3. Med følgende endringer i reguleringsbestemmelser:
    a. Reguleringsbestemmelse 3.2.5.c slettes.
    b. Ny overskrift *3.2.11 Gangveg, Gangareal, Gågate, GG* med følgende bestemmelse: 3.2.11.a. o_GG9 - o_GG11 reguleres til gangveg. All ferdsel skal skje på de gåendes premisser.

4. Før kunngjøring må plankart og reguleringsbestemmelser rettes i samsvar med bystyrets vedtak.

Byrådets vurdering og anbefaling/konklusjon:
Reguleringsplan for ny sykkelkryssing over Fjøsangerveien er en del av sykkelstamvei E39 og et prioritert prosjekt i Miljøløftet. Planen er utarbeidet i nært samarbeid mellom statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter. Å legge til rette for at flere skal velge gange og sykkel som foretrukket transportform er i tråd med målsetningene i byvekstavtalen. For å kunne spille inn behov for statlig finansiering gjennom statsbudsjettet er det nødvendig å ha klare ferdigregulerte post 30-prosjekter.

Reguleringsplan for sykkelkryssing av E39 Fjøsangerveien vil gjøre det enklere og tryggere for folk å gå og sykle. Tiltakene er planlagt med vekt på tilpasning til eksisterende omgivelser og vil gi kapasitet for en forventet økning i antall myke trafikanter. Når flere velger å gå og sykle, bidrar dette til renere byluft, bedre folkehelse og økt framkommelighet på veiene. Planframlegget understøtter byrådets ambisjoner om å utvide byens sykkelveinett med sammenhengende traseer i bydelene.

Ny kryssing av E39 Fjøsangerveien vil være et viktig ledd i et helhetlig og funksjonelt sykkelnett som forbinder eksisterende sykkeltilbud på Mindemyren med Solheimsgaten. Byrådet vurderer at et nytt krysningspunkt for gående og syklende vil knytte sammen boliger, arbeidsplasser og tjenester i området på en god måte, og understøtte den pågående transformasjonen av Mindemyren og nærliggende byutviklingsområder.

Byrådet legger til grunn de gjennomførte trafikk- og signalanalysene, som viser at planforslaget gir akseptabel trafikkavvikling i krysset mellom Fjøsangerveien, Edvard Griegs vei, Fabrikkgaten og Kanalveien. Siden Fjøsangerveien er en av byens viktigste innfartsårer, har det vært særlig viktig å sikre at tiltaket ikke medfører uakseptable forsinkelser eller køoppbygging.

Byrådet ser også positivt på at Statens vegvesen i planarbeidet har konsentrert seg om de tiltakene som er nødvendige for å etablere sykkelkryssingen og sikre gode løsninger for gående og syklende. Planforslaget innebærer i begrenset grad endringer ut over det som er nødvendig for å gjennomføre prosjektet. Dette har bidratt til å redusere konfliktnivået, begrense inngrep på omkringliggende eiendommer og samtidig ivareta eksisterende funksjoner i området, slik som for eksempel videreføring av parkeringsløsninger som følger av tidligere reguleringsplaner i Kronstadparken.

Byrådet legger vekt på at Statens vegvesen har fulgt opp vedtakspunkt e og f fra høringsvedtaket gjennom en grundig vurdering av rigg- og anleggsområdene og en utvidet dialog med berørte grunneiere og næringsaktører. Planforslaget er justert på bakgrunn av innspill som har kommet gjennom denne prosessen. Byrådet vurderer den gjennomførte

medvirkningen som konstruktiv og målrettet. Dialogen har bl.a. bidratt til å redusere arealbeslag på BKK-eiendommen, avklare løsninger knyttet til bensinstasjonen i Kanalveien og etablere et grunnlag for videre samarbeid med Bara Eiendom om arealdisponering og gjennomføring av tiltaket. Det er positivt at disse avklaringene er kommet på plass før sluttbehandling av planen.

Byrådet støtter Plan- og bygningsetatens forslag om å regulere de interne forbindelsene i Kronstadparken til gangveg fremfor gang- og sykkelveg. Den nye sykkelkryssingen over Fjøsangerveien vil gi et godt og sammenhengende tilbud for sykkeltrafikken i området, slik at behovet for en parallell sykkeltrasé gjennom Kronstadparken blir mindre. Samtidig er Kronstadparken et sentralt byutviklingsområde med mange arbeidsplasser, boliger og publikumsrettede funksjoner, hvor det er viktig å sikre attraktive og sammenhengende arealer for gående. En regulering til gangveg vil bidra til å prioritere gående langs den sentrale interne forbindelsen i området, og understøtte en utforming som legger til rette for trygg ferdsel, opphold og lavere sykkelhastigheter. Byrådet vurderer at dette vil gi et mer attraktivt og bymessig byrom, samtidig som det fortsatt vil være mulig å sykle gjennom området. Byrådet ser ikke behov for at forbindelsen reguleres til offentlig gangvei, og mener at dagens eier- og ansvarsforhold bør videreføres.

Samlet vurderer byrådet at planforslaget gir en god balanse mellom hensynet til fremkommelighet for gående og syklende, trafikksikkerhet, trafikkavvikling på E39 og hensynet til berørte eiendommer. Planforslaget vil redusere barrierevirkningen av Fjøsangerveien og bidra til utviklingen av et mer sammenhengende gang- og sykkelnett i Bergensdalen.

Byrådet anbefaler på denne bakgrunn at detaljreguleringsplan for sykkelkryssing av E39 Fjøsangerveien, plan-ID 61930000, vedtas med de endringene som fremgår av innstillingen.

Økonomiske konsekvenser:
Prosjektet Sykkelstamvei Bergen delstrekning 5B (Fjøsangerveien/Solheimsgaten-Fabrikkgaten) er prioritert i Miljøløftets handlingsprogram 2027-2029 som et statlig programområdetiltak. Finansiering av byggetrinn 1 er forutsatt gjennom statlige post 30-midler innenfor byvekstavtalen. Tiltaket medfører ikke behov for kommunale investeringsmidler.

Det er gjennomført anslagsprosess for prosjektet. Kostnadene er beregnet til:

- Byggetrinn 1: 129 mill. kroner (P50 i 2025-kroner).
- Byggetrinn 2: 20 mill. kroner (P50 i 2025 kroner), eksklusive Esso-eiendommen.

Styringsmålet for prosjektet omfatter byggetrinn 1. Byggetrinn 2 er knyttet til den videre utviklingen av området langs Fabrikkgaten, og er derfor ikke lagt til grunn for finansieringen av hovedprosjektet. Begge byggetrinnene reguleres likevel samlet for å sikre nødvendige arealer og en helhetlig løsning for sykkelstamveien.

I Miljøløftets handlingsprogram er det lagt til grunn en kostnadsramme på 128,6 mill. kroner for byggetrinn 1, med årlige bevilgninger fra 2028. Ved vedtak av reguleringsplanen i 2026 vil prosjektet kunne meldes inn til statsbudsjettet i 2027, med tidligst mulig statlig bevilgning i 2028.

Begrunnelse for framleggelse til bystyret:
I medhold av plan- og bygningsloven § 3-3 andre ledd er det bystyret som selv vedtar reguleringsplaner, jf. pbl. § 12-12. Utvalg for miljø og byutvikling skal gi innstilling i saken, jf. reglement for bystyret og utvalgene 2023-2027 pkt. 6.8.1.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

1. I medhold av plan- og bygningsloven § 12-12 vedtas følgende forslag til detaljregulering:
    a. Årstad. Gnr. 159, bnr. 28 m.fl., Sykkelkryssing av Fjøsangerveien, arealplan-ID 61930000 vist på plankart, sist datert 26.05.2026.
    b. Tilhørende reguleringsbestemmelser, sist datert 26.05.2026.

2. Med følgende endringer i plankart:
    a. Arealformål f_GS2 – f_GS4 endres til f_GG9 – f_GG11.

3. Med følgende endringer i reguleringsbestemmelser:
    a. Reguleringsbestemmelse 3.2.5.c slettes.
    b. Ny overskrift *3.2.11 Gangveg, Gangareal, Gågate, GG* med følgende bestemmelse: 3.2.11.a. f_GG9 - f_GG11 reguleres til gangveg. All ferdsel skal skje på de gåendes premisser.

4. Før kunngjøring må plankart og reguleringsbestemmelser rettes i samsvar med bystyrets vedtak.

Dato: 18. august 2026

Christine B. Meyer Byrådsleder	Eivind Nævdal-Bolstad Byråd for byutvikling

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Vedlegg:

1. Fagnotat, datert 25.06.2026.
2. Plankart, datert 26.05.2026.
3. Reguleringsbestemmelser, datert 26.05.2026.
4. Planbeskrivelse, datert 26.05.2026.
5. Merknadsskjema 2025 og 2026, datert 26.05.2026.
6. Tegningshefte A-F, datert 26.05.2026.
7. Tegningshefte G-H, datert 26.05.2026.
8. Tegningshefte M-Y, datert 26.05.2026.
9. ROS-analyse, datert 15.05.2026.
10. VA-rammeplan, datert 26.09.2026.
11. Kulturminnedokumentasjon, datert 08.06.2023.
12. Støyrapport, datert 15.06.2022.
13. Klimagassbudsjett, datert 26.05.2026.
14. Stedsanalyse, datert 06.12.2021.
15. Sammenligning alternativ for sykkelkryssing over Fjøsangerveien, datert 02.12.2021.
16. Geoteknisk datarapport, datert 05.01.2022.
17. Miljøteknisk datarapport, datert 04.07.2023.
18. Trafikk- og signalanalyse, datert 05.12.2022.
19. Geoteknisk vurdering, datert 20.10.2023.
20. Risikovurdering av utforming ved snuplassen i Solheimsgaten, datert 24.01.2023.
21. Innspill til ytre miljøplan, datert 04.10.2023.
22. Sammendrag av merknader 2021, datert 22.03.2024.
23. Sammendrag av merknader 2022, datert 22.03.2024.
24. Vurdering av muligheter for snuplass Solheimsgaten, datert 24.05.2024.
25. Endringsnotat til begrenset høring, datert 26.05.2026.

26. Notat oppfølging av vedtakspunkt i forbindelse med høring, datert 28.05.2026.
27. Uttalelse fra Bergen Vann til VA-rammeplan, datert 29.11.2023.
28. Uttalelse fra Byantikvaren til Kulturminnedokumentasjon, datert 05.01.2024.